

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. lapkričio 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Europos Sąjungos pilietybė – SESV 18 ir 21 straipsniai – Valstybei narei pateiktas trečiosios valstybės prašymas išduoti Sąjungos pilietį, turintį kitos valstybės narės pilietybę, pasinaudojusį teise laisvai judėti pirmojoje valstybėje narėje – Prašymas, pateiktas dėl laisvės atėmimo bausmės vykdymo, o ne dėl baudžiamojo persekiojimo – Tik piliečiams taikomas ekstradicijos draudimas – Judėjimo laisvės apribojimas – Pateisinimas, grindžiamas nebaudžiamumo prevencija – Proporcingumas“

Byloje C-247/17

dėl *Korkein oikeus* (Aukščiausiasis Teismas, Suomija) 2017 m. gegužės 12 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2017 m. gegužės 16 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje dėl prašymo išduoti

Denisą Raugevičių

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, kolegijų pirmininkai J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, M. Vilaras, E. Regan, F. Biltgen ir C. Lycourgos, teisėjai M. Ilešič, E. Levits, L. Bay Larsen, C. G. Fernlund (pranešėjas) ir S. Rodin,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. gegužės 14 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos H. Leppo,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek, J. Vlácil ir J. Pavliš,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze, M. Hellmann ir S. Weinkauff,
- Airijos, atstovaujamos M. Browne, J. Quaney ir A. Joyce, padedamų BL M. Gray,
- Kipro vyriausybės, atstovaujamos E. Zachariadou, E. Neofytou ir M. Spiliotopoulou,
- Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos D. Kriaučiūno ir V. Čepaitės,

* Proceso kalba: suomių.

- Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér, G. Koós ir R. Kissné Berta,
 - Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Eberhard,
 - Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos C.-R. Canțăr, R. Mangu, E. Gane ir C.-M. Florescu,
 - Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, H. Shev, C. Meyer-Seitz, L. Zettergren ir A. Alriksson,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos S. Grünheid, R. Troosters ir M. Huttunen,
- susipažinęs su 2018 m. liepos 25 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 18 straipsnio pirmos pastraipos ir 21 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Rusijos valdžios institucijų Suomijos valdžios institucijoms pateiktą prašymą dėl Lietuvos ir Rusijos piliečio D. Raugevičiaus ekstradicijos siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę.

Teisinis pagrindas

Europos konvencija dėl ekstradicijos

- 3 1957 m. gruodžio 13 d. Europos konvencijos dėl ekstradicijos (toliau – Europos konvencija dėl ekstradicijos) 1 straipsnyje nustatyta:

„Konvenciją sudarančios [š]alys, vadovaudamosi Konvencijoje nustatytais taisyklėmis, įsipareigoja perduoti viena kitai visus asmenis, kuriems prašančiosios [š]alies kompetentinga valdžia kelia bylą arba kurių minėta [š]alis reikalauja, kad galima būtų įvykdyti nuosprendį arba tuos asmenis sulaikyti.“

- 4 Šios konvencijos 6 straipsnyje „Piliečių ekstradicija“ nustatyta:

„1.

- a) Konvenciją pasirašiusioji [š]alis turi teisę atsisakyti išduoti savo piliečius;
- b) deklaracijoje, sudarytoje ratifikavimo arba prisijungimo dokumento pasirašymo metu, kiekviena [š]alis, neviršydama šios [k]onvencijos, gali apibrėžti terminą „piliečiai“;
- c) pilietybė yra nustatoma priimant sprendimą dėl ekstradicijos. <...>

2. Jei prašomoji [š]alis nesutinka išduoti savo piliečio prašančiajai [š]aliai reikalaujant, ji turi pateikti svarstyti bylą kompetentingoms institucijoms, kad reikiamu atveju būtų pradėti procesiniai veiksmai. Šiam tikslui nemokamai turi būti perduodamos bylos, informacija ir su nusikaltimu susiję daiktiniai įrodymai, vadovaujantis 12 straipsnio 1 dalimi. Prašančiąją [š]alį būtina informuoti apie pareikalavimo rezultatus.“

- 5 Minėtos konvencijos 10 straipsnyje „Senaties terminas“ nustatyta:

„Ekstradicija netaikoma tuo atveju, kai ir pagal prašančiosios, ir pagal prašomosios [š]alies įstatymus reikalaujamas asmuo yra atleidžiamas nuo teismo persekiojimo ir bausmės dėl senaties termino.“

- 6 Tos pačios konvencijos 17 straipsnyje nustatyta:

„Jei tuo pačiu metu ekstradicijos dėl to paties ar skirtingų nusikaltimų pareikalauja daugiau kaip viena valstybė, prašomoji [š]alis, priimdama sprendimą, privalo atsižvelgti į visas aplinkybes ir ypač į nusikaltimų sunkumo laipsnį bei padarymo vietą, prašymų pateikimo datą, reikalaujamo asmens pilietybę ir galimybę perduoti jį kitai valstybei.“

- 7 Suomijos Respublika yra pateikusi tokią deklaraciją, kaip tai suprantama pagal Europos konvencijos dėl ekstradicijos 6 straipsnį (toliau – deklaracija):

„Pagal šią Konvenciją terminas „piliečiai“ apima Suomijos, Danijos, Islandijos, Norvegijos, Švedijos piliečius ir šiose valstybėse gyvenančius užsieniečius.“

Suomijos teisė

- 8 Pagal Suomijos Konstitucijos (redakcijos, taikytinos pagrindinės bylos aplinkybėms) 9 straipsnio trečią pastraipą „Suomijos pilietis <...> prieš savo valią negali būti išduodamas arba perduodamas kitai šaliai. Tačiau įstatymu gali būti nustatoma, kad Suomijos pilietis dėl nusikalstamos veikos arba teismo proceso <...> gali būti išduodamas arba perduodamas šaliai, kurioje užtikrinamos jo žmogaus teisės ir jo teisinė apsauga.“

- 9 Pagal *rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annettu laki (456/1970)* (Ekstradicijos dėl nusikalstamos veikos įstatymas Nr. 456/1970; toliau – Ekstradicijos įstatymas) 2 straipsnį Suomijos piliečiui negali būti taikoma ekstradicija.

- 10 Ekstradicijos įstatymo 14 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Teisingumo ministerija sprendžia, ar patenkinti ekstradicijos prašymą.“

- 11 Šio įstatymo 16 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Jeigu asmuo, kurį prašoma išduoti, per tyrimą arba raštu, kurį Teisingumo ministerija gavo iki sprendimo iš esmės priėmimo, pareiškė manantis, kad teisinės ekstradicijos sąlygos neįvykdytos, ministerija tuo atveju, jeigu ekstradicijos prašymas neatmetamas iš karto, prieš priimdama sprendimą iš esmės turi kreiptis į *Korkein oikeus* [Aukščiausiasis Teismas, Suomija] su prašymu pateikti nuomonę. Ministerija gali kreiptis dėl nuomonės ir kitais atvejais, jeigu mano esant tai reikalinga.“

- 12 Ekstradicijos įstatymo 17 straipsnis suformuluotas taip:

„*Korkein oikeus* [Aukščiausiasis Teismas], atsižvelgdamas į šio įstatymo 1–10 straipsnių nuostatas ir atitinkamas Suomiją saistančios tarptautinės konvencijos nuostatas, patikrina, ar galima tenkinti ekstradicijos prašymą.

Jeigu *Korkein oikeus* [Aukščiausiasis Teismas] mano, kad ekstradicijai yra kliūčių, ekstradicijos prašymas negali būti tenkinamas.“

- 13 Europos Sąjungai nepriklausančios valstybės teismo paskirta laisvės atėmimo bausmė Suomijoje gali būti vykdoma pagal *kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta annettu laki (21/1987)* (Įstatymas dėl tarptautinio bendradarbiavimo vykdant tam tikras baudžiamosios teisės sankcijas Nr. 21/1987). Šio įstatymo 3 straipsnyje nustatyta:

„Bausmė, kurią paskyrė užsienio valstybės teismas, gali būti įvykdyta Suomijoje, jeigu:

- 1) nuosprendis įsiteisėjo ir yra vykdytinas jį priėmusioje valstybėje;

<...>

- 3) valstybė, kurioje paskirta bausmė, to paprašė arba tam pritarė.

Remiantis 1 dalimi, laisvės atėmimo bausmė gali būti įvykdyta Suomijoje, jeigu nuteistasis yra Suomijos pilietis arba užsienietis, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Suomijoje, ir nuteistasis su tuo sutiko.
<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 14 2011 m. vasario 1 d. D. Raugevičius Rusijos teismo buvo nuteistas už nusikalstamą veiką, susijusią su narkotinėmis medžiagomis, nes neturėdamas tikslo parduoti disponavo 3,04 g mišinio, kurio sudėtyje buvo heroino; jam buvo paskirta laisvės atėmimo bausmė jos vykdymą atidedant.
- 15 2011 m. lapkričio 16 d. Leningrado srities (Rusija) teismas panaikino bausmės vykdymo atidėjimą dėl probacijos sąlygų nesilaikymo ir D. Raugevičiui skyrė 4 metų įkalinimo bausmę.
- 16 2016 m. liepos 12 d. buvo paskelbta tarptautinė D. Raugevičiaus paieška.
- 17 2016 m. gruodžio 12 d. Suomijos pirmosios instancijos teismas D. Raugevičiui nustatė draudimą išvykti iš šios šalies.
- 18 2016 m. gruodžio 27 d. Rusijos Federacija Suomijos valdžios institucijoms pateikė prašymą suimti D. Raugevičių ir išduoti Rusijai, kad būtų įvykdyta laisvės atėmimo bausmė.
- 19 D. Raugevičius nesutiko būti išduotas, remdamasis, be kita ko, tuo, kad jau seniai gyvena Suomijoje ir kad turi du šioje valstybėje narėje nuolat gyvenančius vaikus, kurie yra Suomijos piliečiai.
- 20 2017 m. vasario 7 d. Teisingumo ministerija kreipėsi į *Korkein oikeus* (Aukščiausiasis Teismas), prašydama pateikti nuomonę dėl to, ar yra teisinių kliūčių D. Raugevičiaus ekstradicijai į Rusiją.
- 21 *Korkein oikeus* (Aukščiausiasis Teismas) mano, kad net ir pateikdamas nuomonę dėl ekstradicijos prašymo jis turi būti laikomas „teismu“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį. Jis nurodo, kad atitinka šios sąvokos kriterijus, kurie Teisingumo Teismo buvo priminti, be kita ko, 2012 m. gruodžio 19 d. Sprendime *Epitropos tou Elegktikou Synedriou* (C-363/11, EU:C:2012:825, 18 punktas), atsižvelgiant į tai, kad jis įsteigtas pagal įstatymą, veikia nuolat, jo jurisdikcija yra privaloma, procesas šioje institucijoje pagrįstas rungimosi principu, jis taiko teisės normas ir yra nepriklausomas. Be to, jis teigia, kad nagrinėja ginčą, nes D. Raugevičius ginčijo teisines ekstradicijos sąlygas, o Teisingumo ministerija nusprendė, kad Rusijos Federacijos ekstradicijos prašymas neturėjo būti atmestas iš karto. Galiausiai *Korkein oikeus* (Aukščiausiasis Teismas) nurodo, kad jo priimama nuomonė yra privaloma tuo aspektu, kad ekstradicijos prašymas negali būti tenkinamas, jeigu jis konstatuoja, kad yra kliūčių ekstradicijai.

- 22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendime *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630) Teisingumo Teismas, remdamasis SESV 18 ir 21 straipsniais, nusprendė, kad taisyklės, taikytinos ekstradicijos srityje, gali turėti įtakos kitų valstybių narių piliečių laisvei judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje. Todėl tokiu atveju jas reikia nagrinėti atsižvelgiant ir į nediskriminavimo principą.
- 23 Vis dėlto *Korkein oikeus* (Aukščiausiasis Teismas) nurodo, kad yra skirtumų tarp šios bylos, susijusios su ekstradicijos prašymu siekiant įvykdyti bausmę, ir bylos, kurioje buvo priimtas anas sprendimas, susijęs su ekstradicijos prašymu baudžiamojo persekiojimo tikslais.
- 24 Tas teismas konkrečiai pažymi, kad nors iš principo prašomoji valstybė narė turi pareigą persekioti savo piliečius tuo atveju, jei jie nėra išduodami, nėra tapačios pareigos jos teritorijoje įvykdyti bausmę, kuri jiems buvo paskirta trečiųjų valstybių.
- 25 Tokiomis aplinkybėmis *Korkein oikeus* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

- „1. Ar nacionalinės teisės normos, reglamentuojančios ekstradiciją dėl nusikalstamos veikos, turi būti vertinamos vienodai, atsižvelgiant į kitos valstybės narės piliečių judėjimo laisvę, neatsižvelgiant į tai, ar Konvencija dėl ekstradicijos pagrįstas trečiosios valstybės ekstradicijos prašymas pateiktas bausmės vykdymo tikslais, ar – kaip byloje, kurioje buvo priimtas 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630) – baudžiamojo persekiojimo tikslais? Ar svarbu tai, kad asmuo, kurį prašoma išduoti, be Sąjungos pilietybės, turi ir ekstradicijos prašymą pateikusių valstybės pilietybę?
2. Ar dėl nacionalinio reglamentavimo, pagal kurį bausmės vykdymo tikslais už Sąjungos ribų neišduodami tik savo piliečiai, kitos valstybės narės piliečiai nepagrįstai patenka į nepalankesnę padėtį? Ar ir tokiu atveju, kai kyla vykdymo klausimas, turi būti taikomi Sąjungos teisės mechanizmai, kuriais pats savaime teisėtas tikslas gali būti pasiektas mažiau ribojančiu būdu? Kaip reikia atsakyti į ekstradicijos prašymą, kai taikant tokius mechanizmus apie jį pranešta kitai valstybei narei, tačiau ši, pavyzdžiui, dėl teisinių kliūčių nesiima jokių priemonių dėl savo piliečio?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 26 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar SESV 18 ir 21 straipsnius reikia aiškinti taip, kad trečiajai valstybei ne baudžiamojo persekiojimo tikslais, bet siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę pateikus ekstradicijos prašymą dėl Sąjungos piliečio, pasinaudojusio savo teise laisvai judėti, prašomoji valstybė narė, pagal kurios nacionalinę teisę draudžiama taikyti jos piliečių ekstradiciją už Sąjungos ribų tam, kad būtų įvykdyta bausmė, ir numatyta galimybė tokią užsienyje paskirtą bausmę atlikti jos teritorijoje, privalo ištirti, ar yra priemonių, alternatyvių ekstradicijai, kurios mažiau varžytų naudojimąsi šia laisvo judėjimo teise.
- 27 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Sąjungos pilietis, kaip antai D. Raugevičius, kuris yra valstybės narės (šiuo atveju – Lietuvos Respublikos) pilietis, kuris persikėlė į kitą valstybę narę (šiuo atveju – Suomijos Respubliką), pasinaudojo teise laisvai judėti Sąjungos teritorijoje, todėl jo situacija patenka į SESV 18 straipsnio, kuriame nustatytas nediskriminavimo dėl pilietybės principas, taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 31 punktą).
- 28 Be to, nacionalinės teisės nuostata, kuria draudžiama taikyti ekstradiciją vien Suomijos piliečiams, sukuriama skirtingas požiūris į juos ir į kitų valstybių narių piliečius. Taip tokia nuostata sukuriama nevienodas vertinimas, galintis turėti įtakos pastarųjų laisvei judėti Sąjungoje (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 32 punktą).

- 29 Tai, kad valstybės, kitos nei valstybė narė, gavusi ekstradicijos prašymą, pilietis, kaip antai D. Raugevičius, taip pat turi trečiosios valstybės, pateikusios šį prašymą, pilietybę, nepaneigia šio konstatavimo. Iš tikrųjų dėl dvigubos, t. y. valstybės narės ir trečiosios valstybės, pilietybės suinteresuotasis asmuo nepraranda jam, kaip valstybės narės piliečiui, pagal Sąjungos teisę suteiktų laisvių (šiuo klausimu žr. 1992 m. liepos 7 d. Sprendimo *Micheletti ir kt.*, C-369/90, EU:C:1992:295, 15 punktą).
- 30 Todėl darytina išvada, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamoje situacijoje nevienodas požiūris, dėl kurio leidžiama išduoti Sąjungos pilietį, turintį kitos valstybės narės pilietybę, kaip antai D. Raugevičių, lemia judėjimo laisvės apribojimą, kaip jis suprantamas pagal SESV 21 straipsnį (2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 33 punktas).
- 31 Toks apribojimas gali būti pateisinamas tik jeigu yra pagrįstas objektyviomis priežastimis ir proporcingas nacionaline teise siekiamam teisėtam tikslui (2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 32 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pripažino, kad tikslas išvengti nusikaltimą padariusių asmenų nebaudžiamumo rizikos yra teisėtas ir leidžia pateisinti ribojamąją priemonę, tik jeigu ji yra būtina interesų, kuriuos ja siekiama užtikrinti, apsaugai ir tik tiek, kiek šių tikslų negalima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis (2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 37 ir 38 punktai).
- 33 Teisingumo Teismas 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630) 39 punkte nusprendė, kad ekstradicija – tai procedūra, kuria siekiama kovoti su asmens, esančio kitos valstybės nei ta, kurioje, įtariama, buvo padarytas nusikaltimas, teritorijoje, nebaudžiamumu. To sprendimo, susijusio su ekstradicijos prašymu baudžiamojo persekiojimo tikslais, tame pačiame punkte Teisingumo Teismas nurodė, kad piliečių neišdavimas iš esmės kompensuojamas suteikiant prašomajai valstybei narei galimybę vykdyti savo piliečių baudžiamąjį persekiojimą už sunkius nusikaltimus, padarytus ne jos teritorijoje, nors pagal bendrąją taisyklę ši valstybė narė neturi jurisdikcijos teisti už tokius nusikaltimus, kai nei nusikaltimą, kuriuo įtariama, padaręs asmuo, nei nuo jo nukentėjęs asmuo nėra šios valstybės piliečiai. Iš to Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad ekstradicija leidžia išvengti nusikaltimus tam tikros valstybės teritorijoje padariusių ir iš jos pabėgusių asmenų nebaudžiamumo.
- 34 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar šis samprotavimas taikytinas ir ekstradicijos prašymui baudmės įvykdymo tikslu.
- 35 Tam teismui kyla abejonių šiuo klausimu ir jis nurodo, kad nors Europos konvencijos dėl ekstradicijos 6 straipsnio 2 dalyje prašomajai valstybei narei numatyta galimybė pradėti jos piliečių, kurių ji neišduoda, persekiojimą, ji neįpareigoja valstybės, kuri atsisako išduoti savo piliečius, imtis priemonių, siekiant įvykdyti kitos šios konvencijos susitariančiosios šalies paskirtą bausmę. Minėtas teismas ir kelios pastabos Teisingumo Teisme pateikusios vyriausybės taip pat mano, kad asmens, kuris jau buvo patrauktas atsakomybėn ir nuteistas prašančiojoje valstybėje, naujo persekiojimo pradėjimas gali prieštarauti *ne bis in idem* principui, pagal kurį asmuo negali būti baudžiamas du kartus už tą patį pažeidimą.
- 36 Nors *ne bis in idem* principas, taikomas pagal nacionalinę teisę, gali būti valstybės narės vykdomo ekstradicijos prašyme nurodytų asmenų persekiojimo baudmės įvykdymo tikslu kliūtis, vis dėlto, siekiant išvengti rizikos, kad tokie asmenys nebūtų nubausti, nacionalinėje ir (arba) tarptautinėje teisėje yra mechanizmų, leidžiančių asmenims atlikti bausmes, be kita ko, valstybėje, kurios piliečiai jie yra, ir taip padidėja jų socialinės reintegracijos galimybės įvykdžius bausmes.
- 37 Tokia išvada darytina, be kita ko, remiantis ir 1983 m. kovo 21 d. Konvencija dėl nuteistųjų asmenų perdavimo, kurios šalys yra visos valstybės narės, taip pat Rusijos Federacija. Iš tiesų pagal šią konvenciją asmenys, nuteisti vienos konvenciją pasirašiusios valstybės teritorijoje, pagal jos 2 straipsnį

gali pareikšti pageidavimą būti perduoti savo kilmės valstybei atlikti paskirtą bausmę, kadangi tos pačios konvencijos konstatuojamosiose dalyse nurodyta, kad tokio perdavimo tikslas – sudaryti palankias sąlygas nuteistųjų asmenų socialinei reabilitacijai, suteikiant užsieniečiams, nubaustiems laisvės atėmimu už nusikalstamą veiklą, galimybę atlikti bausmę kilmės socialinėje aplinkoje (šiuo klausimu žr. 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Laurin Effing*, C-302/02, EU:C:2005:36, 12 ir 13 punktus).

- 38 Be to, kai kurios valstybės, kaip antai Suomijos Respublika, taip pat numato galimybę savo piliečiams jų teritorijoje atlikti kitoje valstybėje paskirtą bausmę.
- 39 Todėl, kalbant apie ekstradicijos prašymą siekiant įvykdyti bausmę, reikia pažymėti, pirma, kad net jeigu prašomojoje valstybėje narėje galbūt negali būti pradėtas jos piliečių baudžiamasis persekiojimas, vis dėlto egzistuoja mechanizmai, leidžiantys atlikti jiems paskirtą bausmę šioje valstybėje narėje. Savo ruožtu, antra, ekstradicija leidžia užkirsti kelią tam, kad Sąjungos piliečiai, kurie nėra minėtos valstybės piliečiai, išvengtų jiems paskirtos bausmės atlikimo.
- 40 Kadangi, kaip buvo priminta šio sprendimo 33 punkte, ekstradicija siekiama išvengti valstybių narių, ne prašomosios valstybės narės, piliečių nebaudžiamumo ir jei pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinės teisės aktais leidžiama išduoti valstybių narių, ne Suomijos Respublikos, piliečius, šių teisės aktų proporcingumą reikia nagrinėti patikrinant, ar, atsižvelgiant į visas bylos faktines ir teises aplinkybes, nėra mažiau pastarųjų piliečių naudojimąsi judėjimo laisve ribojančių priemonių, kurias taikant būtų galima taip pat veiksmingai pasiekti šį tikslą (2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 41 punktas).
- 41 Šiuo atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad D. Raugevičius nesutiko su ekstradicija, motyvuodamas tuo, kad jau seniai gyvena Suomijoje ir kad yra dviejų Suomijos pilietybę turinčių šioje valstybėje gyvenančių vaikų tėvas. Šios aplinkybės nebuvo ginčytos per procesą Teisingumo Teisme. Todėl negalima atmesti to, kad D. Raugevičius gali būti laikomas užsienio piliečiu, nuolat gyvenančiu Suomijoje, kaip tai suprantama pagal Įstatymo dėl tarptautinio bendradarbiavimo vykdant tam tikras baudžiamosios teisės sankcijas 3 straipsnio antrą pastraipą.
- 42 Jei taip yra, iš šios nuostatos matyti, kad D. Raugevičius gali Suomijos teritorijoje atlikti Rusijoje jam paskirtą bausmę, jei pastaroji valstybė ir pats D. Raugevičius su tuo sutinka.
- 43 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos pilietybė turėtų būti valstybių narių piliečių esminis statusas (žr., be kita ko, 2001 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Grzelczyk*, C-184/99, EU:C:2001:458, 31 punktą; 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124, 41 punktą ir 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Coman ir kt.*, C-673/16, EU:C:2018:385, 30 punktą).
- 44 Taigi kiekvienas Sąjungos pilietis gali remtis SESV 18 straipsniu, kuriuo draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės, visose situacijose, kurios priklauso Sąjungos teisės taikymo *ratione materiale* sričiai; prie tokių situacijų, kaip ir pagrindinėje byloje, priskirtinos SESV 21 straipsniu suteiktos laisvės judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje įgyvendinimas (žr. 2012 m. spalio 4 d. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-75/11, EU:C:2012:605, 39 punktą ir 2014 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Dano*, C-333/13, EU:C:2014:2358, 59 punktą).
- 45 Be to, nors, nesant Sąjungos teisės nuostatų, reglamentuojančių valstybių narių piliečių ekstradiciją į Rusiją, valstybės narės turi kompetenciją priimti tokias nuostatas, šios valstybės narės privalo įgyvendinti šią kompetenciją laikydamosi Sąjungos teisės, be kita ko, SESV 18 straipsnyje numatyto diskriminacijos draudimo ir laisvės judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, garantuojamos SESV 21 straipsnio 1 dalimi.

- 46 Atsižvelgiant į tikslą išvengti nebaudžiamumo rizikos, pirma, Suomijos piliečiai ir, antra, kitų valstybių narių piliečiai, kurie nuolat gyvena Suomijoje ir gali įrodyti tam tikrą integracijos į minėtos valstybės narės visuomenę lygį, atsiduria panašioje situacijoje (pagal analogiją žr. 2009 m. spalio 6 d. Sprendimo *Wolzenburg*, C-123/08, EU:C:2009:616, 67 punktą). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar į šią kitų valstybių narių piliečių kategoriją patenka D. Raugevičius.
- 47 SESV 18 ir 21 straipsniais reikalaujama, kad kitų valstybių narių piliečiai, kurie nuolat gyvena Suomijoje ir dėl kurių trečioji valstybė pateikia ekstradicijos prašymą, kad būtų įvykdyta laisvės atėmimo bausmė, turėtų galimybę pasinaudoti Suomijos piliečiams taikomu ekstradicijos draudimu ir tokiais pačiomis sąlygomis kaip ir pastarieji galėtų atlikti savo bausmę Suomijos teritorijoje.
- 48 Jei vis dėlto toks pilietis, kaip D. Raugevičius, negali būti laikomas nuolat gyvenančiu prašomojoje valstybėje narėje, jo ekstradicijos klausimas yra reglamentuojamas remiantis taikytina nacionaline ar tarptautine teise.
- 49 Taip pat reikia pažymėti, kad tuo atveju, jei prašomoji valstybė narė siekia išduoti kitos valstybės narės pilietį trečiosios valstybės prašymu, ši pirmoji valstybė narė turi patikrinti, ar išdavus šį asmenį nebus pažeistos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos ir, visų pirma, jos 19 straipsnyje įtvirtintos teisės (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 60 punktą).
- 50 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip: SESV 18 ir 21 straipsnius reikia aiškinti taip, kad trečiajai valstybei ne baudžiamojo persekiojimo tikslais, bet siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę pateikus ekstradicijos prašymą dėl Sąjungos piliečio, pasinaudojusio savo teise laisvai judėti, prašomoji valstybė narė, pagal kurios nacionalinę teisę draudžiama taikyti jos piliečių ekstradiciją už Sąjungos ribų tam, kad būtų įvykdyta bausmė, ir numatyta galimybė tokią užsienyje paskirtą bausmę atlikti jos teritorijoje, privalo šiam Sąjungos piliečiui, nuolat gyvenančiam jos teritorijoje, užtikrinti vienodą, kaip ir savo piliečių, vertinimą ekstradicijos klausimais.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 51 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

SESV 18 ir 21 straipsnius reikia aiškinti taip, kad trečiajai valstybei ne baudžiamojo persekiojimo tikslais, bet siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę pateikus ekstradicijos prašymą dėl Europos Sąjungos piliečio, pasinaudojusio savo teise laisvai judėti, prašomoji valstybė narė, pagal kurios nacionalinę teisę draudžiama taikyti jos piliečių ekstradiciją už Sąjungos ribų tam, kad būtų įvykdyta bausmė, ir numatyta galimybė tokią užsienyje paskirtą bausmę atlikti jos teritorijoje, privalo šiam Sąjungos piliečiui, nuolat gyvenančiam jos teritorijoje, užtikrinti vienodą, kaip ir savo piliečių, vertinimą ekstradicijos klausimais.

Parašai.